

SÁTT SAMKEPPNISEFTIRLITSINS, LANDSBANKANS HF., ARION BANKA HF. OG ÍSLANDBANKA HF.

Um stofnun og rekstur sameiginlegs seðlavers

Samkeppniseftirlitið annars vegar og Íslandsbanki hf., kt. 491008-0160, Arion banki hf., kt. 581008-0150, og Landsbankinn hf., kt. 471008-0280, hins vegar, hafa gert með sér eftirfarandi sátt í samræmi við 22. gr. reglna nr. 880/2005 um málsmeðferð Samkeppniseftirlitsins.

Á grundvelli heimildar í 15. gr. samkeppnislaga nr. 44/2005 veitir Samkeppniseftirlitið Landsbankanum hf., Arion banka hf. og Íslandsbanka hf., hér eftir nefndir bankarnir, undanþágu frá ákvæði 10. gr. samkeppnislaga til að stofna og reka félag um sameiginlegt seðlaver gegn ákveðnum skilyrðum sem bankarnir fallast á með sátt þessari.

Eftirfarandi skilyrði eru sett fyrir undanþágunni en þau eru til þess fallin að vinna gegn mögulegri röskun á samkeppni á mörkuðum fyrir fjármálaþjónustu:

1.

Markmið

Meginmarkmið með stofnun og rekstri sameiginlegs seðlavers („félagið“) skal vera að auka og viðhalda hagkvæmni, öryggi og gæðum þjónustu á sviði talningar, flokkunar og flutnings á seðlum og mynt í viðskiptabankastarfsemi á Íslandi. Á grundvelli hagræðingar á þessu sviði er rekstur félagsins þannig til þess fallinn að stuðla að hagstæðara verði til viðskiptavina bankanna á sviði viðskiptabankaþjónustu. Jafnframt er stofnun og rekstur félagsins til þess fallinn að auðvelda smærri keppinautum að hasla sér völl og starfa á markaði fyrir almenna viðskiptabankaþjónustu og hraðbankabankaþjónustu.

2.

Sjálfstæður rekstur

Félagið skal rekið sem sérstök lögpersóna og vera stjórnunarlega og rekstrarlega aðskilið frá eignum sínum eins og nánar er kveðið á um í skilyrðum þessum.

Viðskiptastefna félagsins skal taka mið af markmiði sem tilgreint er í 1. gr. og samrýmast öðrum ákvæðum sáttarinnar, einkum þeim er varða aðgengi að þjónustu félagsins, gæði og verðlagningu. Að öðru leyti skal byggja á almennum rekstrarlegum sjónarmiðum.

3.

Stjórn og starfsmenn félagsins

Stjórn félagsins skal skipuð þremur stjórnarmönnum. Við kosningu stjórnar á aðalfundi félagsins hverju sinni skulu tveir bankanna tilnefna einn stjórnarmann, hvor um sig, sem skal vera óháður í skilningi 2. mgr., en þriðja bankanum skal heimilt að tilnefna einn stjórnarmann sem telst ekki óháður. Skulu bankarnir skiptast á tveggja ára fresti á því að tilnefna þann stjórnarmann sem telst ekki óháður í skilningi 2. mgr. þannig að hver banki tilnefni þann stjórnarmann á sex ára fresti.

Stjórnarmenn skulu teljast óháðir ef þeir eru ekki starfsmenn eða stjórnarmenn hjá einhverjum af bönkunum eða fyrirtækjum sem banki hefur yferráð yfir, eru ekki makar stjórnarmanns eða framkvæmdastjóra (forstjóra) hjá framangreindum aðilum eða skyldir þeim í beinan legg. Einnig skal stjórnarmaður teljast óháður ef hann er ekki verulega háður banka eða fyrirtækjum sem banki hefur yferráð yfir. Þeir sem t.d. sinna reglubundið hagsmunagæslu og/eða ráðgjafarstörfum fyrir framangreinda aðila og hafa meirihluta tekna sinna af viðskiptum við þá uppfylla ekki þetta skilyrði.

Framkvæmdastjóri félagsins skal vera óháður eigendum í sama skilningi og fram kemur í 2. mgr. um óhæði stjórnarmanna.

Samkeppniseftirlitið skal hafa heimild til að óska eftir því við Seðlabanka Íslands að hann tilnefni áheyrnarfulltrúa til að sitja stjórnarfundum félagsins. Slíkur áheyrnarfulltrúi skal eiga þess kost að leggja fram tillögur til samþykktar eða synjunar á stjórnarfundum félagsins.

Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. skal hverjum viðskiptabankanna þriggja heimilt að hafa einn háðan mann í stjórn félagsins fram til aðalfundar á árinu 2019 til þess að tryggja að sameining seðlaversþjónustu bankanna þriggja inn í eitt félag gangi snurðulaust fyrir sig. Slíkir háðir stjórnarmenn skulu hafa þekkingu á rekstri seðlavera og mega ekki gegna stöðu forstjóra eða framkvæmdastjóra í starfi sínu fyrir viðkomandi banka. Á umræddu tímabili skal ráðinn ritari stjórnar, sem hefur það hlutverk að yfirfara dagskrá stjórnarfundar, sitja stjórnarfundum, rita fundargerðir og veita stjórn ráðgjöf um samkeppnisréttarleg álitæfni skv. sátt þessari og að öðru leyti í starfsemi félagsins. Ritari stjórnar skal hafa þekkingu á samkeppnislögum og vera óháður eigendum félagsins, sbr. 2. mgr. þessarar greinar.

4.

Aðgangur að þjónustu félagsins á grundvelli jafnræðis og hlutlægni

Félaginu skal vera skylt að gæta jafnræðis og hlutlægni gagnvart þeim fjármálafyrirtækjum sem hafa starfsleyfi hér á landi til að móttaka innlán frá viðskiptavinum skv. lögum um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 og óska eftir þjónustu félagsins. Víki félagið frá jafnræði í þessu sambandi verður það að byggja á skýrum málefnalegum réttlætningarástæðum. Viðskipti á milli félagsins og hvers banka (hluthafa) eða annarra fyrirtækja undir yferráðum einstakra banka (hluthafa) skulu vera á viðskiptalegum forsendum eins og um viðskipti milli ótengdra aðila væri að ræða.

Félagið skal birta almenna verðskrá og skilmála fyrir þjónustu sameiginlegs seðlavers. Félaginu skal vera heimilt að staðla þjónustuskilmála sína í því skyni að stuðla að hagkvæmum rekstri, skilvirkri þjónustu og framkvæmd, og öryggi í starfsemi sinni.

Hver banki um sig skuldbindur sig til að veita aðilum sem reka hraðbanka í samkeppni við bankana milligöngu að þeirri þjónustu félagsins er lýtur að hraðbankarekstri nema málefnalegar réttlætningarástæður standi til annars. Til viðbótar við þá þóknun sem bankinn greiðir félaginu vegna milligöngunnar skv. verðskrá félagsins (sbr. 2. mgr.) er bankanum einungis heimilt að krefja hraðbankarekanda um þóknun fyrir þeim kostnaði sem hlýst af milligöngu bankans. Gæta skal jafnræðis að því er varðar þjónustu sem bankarnir sjálfir

njóta frá félaginu og þjónustu sem aðrir hraðbankarekendur njóta skv. framansögðu fyrir milligöngu banka nema málefnalegar réttlætningarástæður standi til annars.

5.

Þjónustugæði og öryggiskröfur

Félagið skal kappkosta að veita góða þjónustu samhliða því sem félagið skal ætíð uppfylla viðhlítandi öryggiskröfur sem gerðar eru hverju sinni.

Skipulag og starfsemi félagsins skal vera með þeim hætti að gæði þjónustunnar og öryggi samræmist ávallt þeim kröfum sem almennt eru gerðar til þjónustu seðlavera.

6.

Kostnaðargrunnur, viðvarandi hagræðing og verðskrá

Gerð skal hagræðingarkrafa til rekstrarins sem miði að því að félagið verði á hverjum tíma rekið með sem hagkvæmustum hætti. Í þessu sambandi skal það tryggt að heildarkostnaður hvert ár, að undanskildum árunum 2018 og 2019, verði ekki umfram 75% af samanlögðum heildarkostnaði við rekstur seðlavera bankanna þriggja á árinu 2016, að teknu tilliti til breytinga á launavísitölu Hagstofunnar. Einskiptiskostnaður og/eða óreglulegur kostnaður, t.d. kostnaður sem fellur til vegna stofnunar félagsins, breytinga á húsnæði, úttektar skv. 9. gr. o.þ.h., ber ekki að reikna með inn í heildarkostnað skv. þessari grein.

Verðskrá fyrir þjónustu félagsins skal byggja á kostnaði við rekstur þess ásamt hóflegri álagningu til að standa undir nauðsynlegri endurnýjun og viðhaldi tækjabúnaðar, til uppfyllingar öryggiskrafna og e.a. til að geta brugðist við þróun á markaði. Við kostnaðargreiningu í þessu sambandi skal byggt á staðfærðum kostnaði þar sem öllum kostnaði félagsins vegna fjármagns og rekstrar er deilt niður á veitta þjónustubætti.

Stjórn félagsins skal heimilt að óska eftir því við Samkeppniseftirlitið að beitt skuli annarri kostnaðaruppgjörsaðferð heldur en staðfærðum kostnaði telji hún að það þjóni starfseminni og viðskiptavinum þess betur. Þá skal stjórn félagsins heimilt að óska eftir endurskoðun á því kostnaðarhámarksviðmiði sem fram kemur í 1. mgr. ef ljóst er að slíkar breytingar muni eiga sér stað á rekstrarumhverfi félagsins, þ.m.t. laga- og reglugerðarumhverfi, að það kalli á sérstakar fjárfestingar (s.s. aukinn tækjabúnað) eða mannafla.

7.

Deiling hagræðingarábata

Hver banki (hluthafi) um sig lýsir því yfir að hann muni leitast við að koma því til leiðar að viðskiptavinir sínir fái notið hlutdeildar í þeirri hagræðingu sem stofnun og rekstur félagsins hefur í för með sér. Sem einn liður í því að þetta nái fram að ganga skuldbindur hver banki (hluthafi) sig til þess að innleiða ekki nýjar þóknanir gagnvart viðskiptavinum sínum innan næstu tveggja ára frá undirritun sáttarinnar vegna þjónustu sem bankinn kaupir af félaginu og skal innri endurskoðandi bankans gæta að því.

8.

Vernd trúnaðarupplýsinga og upplýsingaskipti

Félagið skal tryggja með nauðsynlegum aðgerðum vernd trúnaðarupplýsinga sem starfsmenn félagsins búa yfir um einstaka viðskiptavini félagsins og upplýsinga sem þagnarskylda hvílir á samkvæmt lögum. Félagið skal setja innri reglur og ferla til þess að koma í veg fyrir að viðkvæmar viðskiptaupplýsingar sem félagið býr yfir um einstaka viðskiptavini félagsins berist ekki til eigenda félagsins, til annarra viðskiptavina eða til þriðju aðila. Starfsmönnum félagsins er óheimilt að veita stjórn eða einstökum stjórnarmönnum upplýsingar um viðskipti einstakra viðskiptavina félagsins nema upp komi sérstakar aðstæður sem fela í sér málefnalegar réttlætningarástæður fyrir slíkri upplýsingagjöf. Verði um slíkt að ræða skal það tilkynnt stjórn félagsins og tilgreint í fundargerðum stjórnar.

Stjórnarmönnum skal vera óheimilt að miðla viðkvæmum viðskiptaupplýsingum til eigenda sinna. Sérstaklega er hér átt við upplýsingar er lúta að þjónustu félagsins við einstaka viðskiptavini, þ.e. aðra viðskiptavini en viðkomandi eiganda. Almennar rekstrarupplýsingar, t.d. árshlutauppgjör og ársuppgjör og almennar upplýsingar um efnahag félagsins, teljast ekki til viðkvæmra viðskiptalegra upplýsinga og er heimilt að miðla til eigenda. Stjórn og starfsmönnum félagsins er óheimilt að greina eigendum félagsins frá fyrirspurnum eða umsóknum um aðgang núverandi eða mögulegra keppinauta eigendanna að þjónustu sameiginlegs seðlavers.

Bankarnir skuldbinda sig til þess að eiga ekki í upplýsingaskiptum um viðkvæm viðskiptaleg málefni er tengjast starfsemi félagsins. Undir viðkvæm viðskiptaleg málefni í þessu sambandi falla upplýsingar sem eru til þess fallnar að hafa áhrif á framboð og/eða eftirspurn hjá bönkunum, s.s. um verð, viðskiptakjör og vöru- eða þjónustuframboð. Bönkunum er heimilt að skiptast á upplýsingum sem teljast nauðsynlegar fyrir starfsemina enda falli þær ekki undir viðkvæm viðskiptaleg málefni.

9.

Upplýsingagjöf og úttekt

Ár hvert skal félagið senda Samkeppniseftirlitinu endurskoðaða ársreikninga félagsins þar sem fram kemur skýrsla stjórnar félagsins um þróun mála í starfseminni á liðnu rekstrarári. Árið 2023 skal óháður úttektaraðili ljúka úttekt á kostnaðargrunni og verðskrá félagsins og skila skýrslu sinni til Samkeppniseftirlitsins fyrir 1. maí sama ár. Skal úttektaraðilinn einnig skila hverjum bankanna eintaki af skýrslunni þar sem samkeppnislega viðkvæmar upplýsingar hafa verið fjarlægðar. Úttektin skal ekki taka til fyrstu tveggja rekstrarára félagsins (2018 og 2019) en taka til árána 2020, 2021 og 2022.

Stjórn félagsins skal tilnefna úttektaraðila fyrir 1. maí árið 2022 og bera tilnefninguna undir Samkeppniseftirlitið til samþykktar. Skal afstaða Samkeppniseftirlitsins að þessu leyti liggja fyrir innan tveggja mánaða frá því að samþykkis er óskað.

10.

Endurskoðun

Aðilar sáttar þessarar eru sammála um að taka til skoðunar, eigi síðar en í 1. september 2023, hvort markmið sáttarinnar hafi náð fram að ganga, m.a. m.t.t. 6. og 7. gr. Sé það mat Samkeppniseftirlitsins að markmið sáttarinnar hafi ekki náðst, eru aðilar reiðubúnir til að leita leiða til úrbóta.

Hafi slíkar breytingar átt sér stað á markaði fyrir almenna viðskiptabankaþjónustu, tengdum mörkuðum eða á markaði fyrir starfsemi seðlavera eða á forsendum fyrir rekstrarfyrirkomulagi sameiginlegs seðlavers að mati einstakra hluthafa (einhvers bankanna þriggja) að hann telji að forsendur sáttarinnar, í heild eða að hluta, eigi ekki lengur við, getur hann óskað eftir að einstök ákvæði eða sáttin í heild verði endurskoðuð. Skal slík beiðni rökstudd í skriflegu erindi til Samkeppniseftirlitsins.

Ef banki, einn eða fleiri, ákveður að selja eignarhlut sinn í félaginu skal sátt þessi endurskoðuð. Skal viðkomandi banki, einn eða fleiri, senda tilkynningu þar að lútandi til Samkeppniseftirlitsins og halda öðrum bönkum (hluthöfum) upplýstum.

Um endurupptöku ákvörðunar þessarar gilda að öðru leyti ákvæði 24. gr. stjórnarsýslulaga nr. 37/1993.

11.

Um skuldbindingar bankanna skv. framangreindu, kynningu o.fl.

Í framangreindum skuldbindingum bankanna felst að þeir skuldbinda sig til þess að tryggja að ákvæði sáttarinnar sem varða félagið, stjórnarmenn, framkvæmdastjóra (forstjóra) og starfsmenn þess verði innleiddar í samþykktir félagsins. Bankarnir skuldbinda sig jafnframt til þess að tryggja að framkvæmdastjóri (forstjóri) félagsins undirriti sáttina f.h. þess innan fjögurra vikna eftir að hann hefur tekið til starfa hjá félaginu. Við stofnun félagsins, frágang samþykktu í samræmi við skuldbindingar sem varða félagið skv. sátt þessari og undirritun sáttarinnar af hálfu félagsins, færast þær skuldbindingar sem lagðar eru á félagið samkvæmt sátt þessari yfir á félagið.

Einnig skal hver banki um sig koma framangreindum skuldbindingum á framfæri við stjórn viðkomandi banka, lykilstjórnendur hans og þá starfsmenn bankans sem koma að viðskiptum við hið sameiginlega seðlaver.

Þá skal sáttin kynnt stjórn félagsins, framkvæmdastjóra (forstjóra) þess og lykilstarfsmönnum þess.

Stjórn félagsins skal setja því samkeppnisréttaráætlun og skapa félaginu að öðru leyti verklag og umgjörð sem er til þess fallin að tryggja að á vettvangi félagsins sé farið að sátt þessari og samkeppnislögum.

Félagið mun fyrir 1. febrúar 2019 upplýsa Samkeppniseftirlitið um framkvæmd framangreindra skuldbindinga.

Brot á þeim fyrirællum sem fram koma í sátt þessari varða viðurlögum skv. IX. kafla samkeppnislaga.

Reykjavík, 30. nóvember 2017

f.h. Samkeppniseftirlitsins

Páll Gunnar Pálsson

f.h. Landsbankans hf.

Lilja Björk Einarsdóttir

f.h. Arion banka hf.

Höskuldur H. Ólafsson

f.h. Íslandsbanka hf.

Birna Einarsdóttir

f.h. „félagsins“

Forstjóri/Framkvæmdastjóri